

Odsjek za arheologiju
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

PREDDIPLOMSKI
STUDIJSKI PROGRAM

Sadržaj

1. Uvod

2. Opći dio

3. Opis programa

3.1. Popis obveznih i izbornih predmeta s brojem aktivne nastave potrebnih za njihovu izvedbu i brojem ECTS bodova

3.1..1 Tablice s popisom obveznih i izbornih predmeta s brojem aktivne nastave potrebnih za njihovu izvedbu i brojem ECTS

3.2 Opis svakog predmeta

1.Uvod

Studij arheologije, kao samostalne znanstvene discipline, započeo je na Mudroslovnom (danas Filozofskom fakultetu) Sveučilišta u Zagrebu 1893. godine kada je Isidor Kršnjavi, predstojnik Odjela za bogoštovlje i nastavu, odvojio nastavu arheologije od povijesti umjetnosti. Studij je trebao pokriti nastale kulturološke potrebe Hrvatske za stručnjacima koji bi bili kvalificirani da istražuju, prezentiraju i očuvaju, kako nacionalne tako i sve ostale arheološke spomenike, zemlje na kojoj su ostavili trag gotovo svi europski i mnogi azijski narodi, zemlje koja pripada u svjetski najbogatija arheološka područja. Tijekom proteklog stoljeća obrazovali su se na Odsjeku za arheologiju brojni stručnjaci, od diplomiranih arheologa do doktora znanosti, koji su nastavili raditi kako u Hrvatskoj tako i u svijetu.

Svaka zemlja i svaki suvremeni narod u njoj obilježen je i prepoznaje se, prije svega, po svojoj kulturnoj baštini. Ona zahvaća i najdublju prošlost čovjekovu, ali i kulturološke tragove današnje populacije, pa nosi istovremeno i svjetski i lokalni karakter.

Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, stoga, obrazuje stručni kadar kvalificiran i sposoban da izvuče, objasni, prezentira i sačuva sve materijalne i moguće duhovne tragove ljudske egzistencije na hrvatskom tlu i da ih dovede u širi svjetski kontekst, ali istovremeno da metodološki izobraziti stručnjake koji će biti u stanju istraživati bilo koji prostor.

Budući da suvremena arheološka znanost sve više teži za što temeljitijim dokazima, a time i čvršćim znanstvenim spoznajama, Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu blisko surađuje s mnogim domaćim i inozemnim institucijama vezanim uz prirodne znanosti (analizama –kamena, keramike, metala, stakla, bioloških ostataka, različitim mogućnostima datiranja, do prospekcije nalazišta prije iskopavanja). Isto tako su sve arheološke grane (prapovijesna, antička, srednjovjekovna) obuhvaćene domaćim i inozemnim znanstvenim projektima kojih su nosioci ili suradnici članovi Odsjeka.

Program studija arheologije na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu kompatibilan je mnogim reformiranim studijima arheologije u Europi.

Svaka je teritorijalna jedinica u Hrvatskoj, počevši od općina, tradicionalno pokrivena i arheološkim stručnjakom (diplomiranim arheologom), bilo u vidu muzejske djelatnosti ili kroz zavode za očuvanje i konzervaciju spomeničke baštine pojedinih većih središta ili samog Ministarstva kulture. Uz ovaj osnovni prostor zapošljavanja arheologa, u budućoj dodatnoj djelatnosti arheolozi će naći prostor u arheološkim parkovima, koji se u Hrvatskoj osnivaju na više mjesta, te kao kvalificirani vodiči u turističkim organizacijama. Upravo je ovo započeto na prijedlog Ministarstva turizma i Hrvatske gospodarske komore kroz novi vid pristupa - kulturnog turizma.

Odsjek svojim programom pokriva prije svega teritorij Hrvatske, ali je zamišljen i kao nužna i potrebna fluktuacija studenata arheologije koji proučavaju europske i azijske pomake naroda i njihove ostatke u svim arheološkim razdobljima na Sredozemlju, središnjoj i jugoistočnoj Europi.

2. Opći dio

2.1. **Naziv studija:** arheologija

2.2. **Nositelj studija:** Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, a izvođač studija je Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta.

2.3. **Trajanje studija:** Preddiplomski studij traje 6 semestara

2.4 **Uvjeti upisa na studij:**

- završno četverogodišnje srednjoškolsko obrazovanje
- opći uspjeh i tri relevantna predmeta (povijest, hrvatski jezik, strani jezik
- položena državna matura (?)
- položen razredbeni ispit na Filozofskom fakultetu

2.5. **Preddiplomski studij:**

Jednopedmetni preddiplomski studij (180 bodova)

Po semestru student mora skupiti najmanje **25 bodova** na arheologiji među kojima moraju biti tri predavanja s usmenim ispitom.

Dvopedmeti preddiplomski studij (90 bodova)

Po semestru student mora skupiti najmanje **12 bodova** na arheologiji među kojima moraju biti dva predavanja s usmenim ispitom.

Tropredmetni preddiplomski studij (60 bodova)

Po semestru student mora skupiti najmanje **10 bodova** na arheologiji među kojima moraju biti jedno predavanje s usmenim ispitom.

Studenti arheologije mogu ostale bodove u okviru slobodnih bodova izabrati predmete koje žele s bilo kojeg studija.

Preddiplomskim studijem arheologije student stječe uvjete za upis na diplomski studij arheologije. Sa završenim preddiplomskim studijem može raditi kao muzejski tehničar, tehničar za arheološka istraživanja, djelatnik u turizmu, u medijima.

2.6. **Akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija:**

- završetkom preddiplomskog studija stječe se akademski naziv ***baccalaurea/baccalaureus*** humanističkih znanosti, smjer arheologija.

3. Opis programa

3.1. POPIS OBVEZNIH I IZBORNIH PREDMETA S BROJEM AKTIVNE NASTAVE POTREBNIH ZA NJIHOVU IZVEDBU I BROJEM ECTS BODOVA

I. Preddiplomski studij – arheologija

Ime	Vrsta predmeta	Broj sati tjedno	Ukupan broj sati	I	II	III	IV	V	VI
Paleolitički lovci i sakupljači	predavanje + usmeni ispit	2	30	5					
Neolitik Hrvatske u kontekstu srednje i jugoistočne Europe	predavanje + usmeni ispit	2	30	5					
Pregled europske prapovijesti i pretpovijesti	predavanje + usmeni ispit	2	30	5					
Načela arheoloških istraživanja	predavanje + pismeni ispit	2	30	3					
Dokumentiranje arheoloških nalazišta	predavanje + pismeni ispit	2	30	3					
Paleolitik i mezolitik Hrvatske	proseminar	2	30	3					
Neolitik Hrvatske	proseminar	2	30	3					
Stručni izlet	vježbe		15	0,5					
Muzeji	vježbe		15	0,5					
	strani jezik	2	30	2					
Ukupno				30					
Eneolitik Hrvatske u kontekstu srednje i jugoistočne Europe	predavanje + usmeni ispit	2	30		5				
Tehnike i metode proizvodnje kamenih alatki	predavanje + usmeni ispit	2	30		5				
Metode prirodnih znanosti u arheologiji	predavanje + usmeni ispit	2	30		5				
Geologija i mineralogija za arheologe	predavanje + pismeni ispit	2	30		3				
Civilizacija starog vijeka	predavanje + pismeni ispit	2	30		3				

Informatika	vježbe	2	30		2				
Prapovijesna arheologija	terenska nastava		120		4				
Stručni izlet	vježbe		15		0,5				
Muzeji	vježbe		15		0,5				
	strani jezik	2	30		2				
Ukupno					30				
Brončano doba Hrvatske u kontekstu srednje i jugoistočne Europe	predavanje + usmeni ispit	2	30			5			
Osnove klasične arheologije I	predavanje + usmeni ispit	2	30			5			
Osnove egejske arheologije	predavanje + usmeni ispit	2	30			5			
Arheologija bioloških ostataka	predavanje + pismeni ispit	2	30			3			
Arheologija i povijest srednjeg vijeka	predavanje + pismeni ispit	2	30			3			
Crtanje pokretnih arheoloških nalaza	vježbe	2	30			2			
Arheologija brončanog doba I	proseminar	2	30			3			
Proseminar iz klasične arheologije	proseminar	2	30			3			
Stručni izlet	vježbe		15			0,5			
Muzeji	vježbe		15			0,5			
Ukupno						30			
Osnove klasične arheologije II	predavanje + usmeni ispit	2	30				5		
Uvod u srednjovjekovnu arheologiju	predavanje + usmeni ispit	2	30				5		
Željezno doba Hrvatske u kontekstu srednje i jugoistočne Europe	predavanje + usmeni ispit	2	30				5		

Latinski jezik za arheologe I	predavanje + pismeni ispit	2	30				3		
Grčki jezik za arheologe I	predavanje + pismeni ispit	2	30				3		
Uporabna grčka i rimska keramika	vježbe	2	30				2		
Arheologija željeznog doba I	proseminar	2	30				3		
Provincijalna arheologija	terenska nastava						4		
Ukupno							30		
Iliri, Grci i Rimljani u Iliriku	predavanje + usmeni ispit	2	30					5	
Antički gradovi u Hrvatskoj	predavanje + usmeni ispit	2	30					5	
Velika seoba naroda	predavanje + usmeni ispit	2	30					5	
Numizmatika	predavanje + pismeni ispit	2	30					3	
Epigrafika	predavanje + pismeni ispit	2	30					3	
Svakodnevni život u rimskim provincijama	vježbe	2	30					2	
Proseminar iz provincijalne arheologije	proseminar	2	30					3	
Opća srednjovjekovna arheologija	proseminar	2	30					3	
Stručni izlet	vježbe		15					0,5	
Muzeji	vježbe		15					0,5	
Ukupno								30	
Osnove ranokršćanske arheologije	predavanje + usmeni ispit	2	30						5
Rani srednji vijek u Hrvatskoj	predavanje + usmeni ispit	2	30						5
Ranokršćanski spomenici u Hrvatskoj	proseminar	2	30						3

Srednjovjekovna nacionalna arheologija	proseminar	2	30						3
Zaštita i konzervacija arheoloških nalazišta	predavanje + pismeni ispit	2	30						3
Osnove muzejskog rada	vježbe	2	30						2
Konzervacija arheološkog materijala	vježbe	2	30						2
Srednjovjekovna arheologija	terenska nastava		120						4
Prapovijesna, klasična i srednjovjekovna arheologija	Stručni izlet s pismenim radom								3
Ukupno									30

Jednopredmetni preddiplomski studij (180 bodova)

Po semestru student mora skupiti najmanje **25 bodova** na arheologiji među kojima moraju biti tri predavanja s usmenim ispitom.

Dvopredmeti preddiplomski studij (90 bodova)

Po semestru student mora skupiti najmanje **12 bodova** na arheologiji među kojima moraju biti dva predavanja s usmenim ispitom.

Tropredmetni preddiplomski studij (60 bodova)

Po semestru student mora skupiti najmanje **10 bodova** na arheologiji među kojima moraju biti jedno predavanje s usmenim ispitom.

*Studenti arheologije mogu ostale bodove u okviru slobodnih bodova izabrati predmete koje žele s bilo kojeg studija.

3.2 Opis svakog predmeta

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Načela arheoloških istraživanja

Okvirni sadržaj predmeta: Definiraju se načini arheoloških istraživanja. Obradjuju se klasične i suvremene metode otkrivanja i evidentiranja nalazišta te zakonitosti u postupcima i dokumentiranju najvažnijeg vida prikupljanja arheološke gradje – iskopavanjima. Razradjuje se ideja sveobuhvatnijeg sagledavanja nalazišta: kao prostora neposrednog naseljavanja, komunikacija i šireg zaledja kao područja gospodarske eksploatacije.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti upoznaju osnove arheološke metodologije i nužnih stručnih znanja vezanih uz neposredna arheološka istraživanja – kako terenskih rekognosciranja tako i samih iskopavanja.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Ph. Barker, *Tehnike arheološkog iskopavanja*, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, Split, 2000

C. Renfrew, P. Bahn, *Archaeology: Theories, Methods and Practice*, Thames and Hudston, London, 1999

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

E. C. Hariss, *Principles of Archaeological Stratigraphy*, Academic Press, London, 1989

K. W. Butzer, *Archaeology as Human Ecology*, Cambridge University Press, Cambridge, 1993

I. Hodder (ed.), *Simulation Studies in Archaeology*, Cambridge University Press, 198

Bodovna vrijednost: 3 (stručno predavanje 30 sati po semestru, učenje za pismeni test je 60 sati, ukupno 90 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: pismeni test

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis kolegija preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Dokumentiranje arheoloških nalazišta

Okvirni sadržaj predmeta: Ključni problem svakog lokaliteta je cjelovitost njegove dokumentacije, jer prema Saintsbarry-u "jednom iskopani lokalitet je uništen lokalitet". Okupljanje dokumentacije polazi od satelitskih i zračnih snimaka, katastarskih podataka, preciznih geodetskih planova na kojima je ucrtana svaka intervencija na terenu, detaljnijih iscrtavanja svih posebnosti (neke manje gradjevinske cjeline – freske, mozaici, grobovi, itd.). Važan dio terenske dokumentacije su i fotografije svih cjelina i detalja nalazišta. Sve se češće iskopavanja bilježe i filmskom kamerom.

Razvijanje očih i specifičnih znanja: Studente je neophodno upoznati s nužnošću dokumentiranja svih vrsta terenskog istraživanja, svim dostupnim sredstvima.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

E. C. Hariss, *Načela arheološke stratigrafije*, Slovensko arheološko društvo, Ljubljana 1989.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

S. Macarol, *Praktična geodezija*, Tehnička knjiga, Zagreb, 1990

V. Donassy, *Fotogrametrija*, Geodetski fakultet, Zagreb

Bodovna vrijednost: 3 (stručno predavanje 30 sati po semestru, učenje za pismeni test je 60 sati, ukupno 90 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: pismeni test

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis kolegija preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Metode prirodnih znanosti u arheologiji

Okvirni sadržaj predmeta: Konvencionalna i klasična metodologija sve se više dopunjuje novim pristupima, kako na samim terenskim istraživanjima, tako i sve širom lepezom laboratorijskih analiza na prikupljenim uzorcima izvedenom prema rigoroznim kriterijima prirodnih znanosti. Arheolog je u sve širem smislu skupljač - ne više samo tradicionalnih ostataka ljudske djelatnosti (kamena, keramike, metala, stakla) već i drugih mogućih materijalnih dokaza (peluda, drveta, zemlje, spaljenih kostiju itd.). Tako danas arheolog koordinira široki spektar znanstvenih disciplina, ali je i nužni krajnji tumač svih dobivenih rezultata postignutih sada egzaktnijom metodologijom.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Ciljevi su ovog kolegija iz arheometrije omogućiti studentima uvid u široki spektar mogućnosti analiza kojima prirodne znanosti mogu pomoći arheologiji u što egzaktnijim zaključcima.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni test

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

D. R. Brothwell, A. M. Pollard A. M., *Handbook of Archaeological Sciences*, J. Wiley and Sons, Ltd., Chichester, 2001

M. J. Aitken, *Science-based Dating in Archaeology*, Longman, London, 1990

A. Clark, *Seeing Beneath the Soil. Prospecting Methods in Archaeology*, Batsford, London, 1990.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

T. R. Lyons, F. J. Mathien, *Cultural Resources Remote Sensing*, Cultural Resources Management Division, Washington, 1983

Y. Maniatis, *Archaeometry*, Elsevier, N. York, 1989

P. M. Rice, *Pottery Analysis: A Sourcebook*, University of Chicago Press, Chicago, 1987.

R. F. Tylecote, *Early history of metallurgy in Europe*, Longman, 1987.

H. Hodges, *Technology in the Ancient World*, Alfred A. Knopf, New York, 1974.

J. Coles, *Archaeology by Experiment*, Hutchinson, London, 1973

F. H. Schweingruber, *Tree Rings: Basics and Applications of Dendrochronology*, Kulver Academic Publishers, Dordrecht 1990.

S. L. Sass, *The Substance of Civilization*, Arcade Publishing, New York 1974.

M. A. Pollard, M. Heron, *Archaeological Chemistry*, The Royal Society of Chemistry, Cambridge 1996.

J. P. Mohen, *Metallurgie Préhistorique*, Masson, Paris 1990.

Bodovna vrijednost: 5 (predavanje s pismenim i usmenim ispitom 30 sati u semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: usmeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis kolegija preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Geologija i mineralogija za arheologe

Okvirni sadržaj predmeta: Najveći dio arheoloških nalaza – kako nepokretnih tako i onih pokretnih je geološkog podrijetla. Stijene i minerale čovjek je mogao koristiti kroz civilizacijske promjene od sirovih, djelomično mehanički doradjenih do onih koje je termički mijenjao u nove sirovine. Prikazuje se i kako čovjek svoje gospodarstvo prilagođava geološkoj podlozi na kojoj živi.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti se upoznavaju sa stijenama različitog geološkog nastanka, njihovim karakteristikama i tradicionalnoj primjeni. Isto tako stječu uvid i u široki spektar minerala koje je čovjek kroz različita vremena koristio - počevši od njegove karakteristične boje do metala kojim je zagospodario svijetom oko sebe.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

M. Herak M., *Geologija*, 5. izdanje, Školska knjiga, Zagreb, 1990

M. H. Battey, *Mineralogy for students*, Longman, London, 1986

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

J. M. Gulbert, F. C. Park F., *The Geology of Ore Deposits*, Freeman & Co. N. York, 1986

M. J. Wilson, *Clay Mineralogy Spectroscopic and Chemical Determinative Methods*, Chapman & Hall, London, 1995.

S. Šestanović, *Osnove inženjerske geologije*, Primjena u graditeljstvu, Split.

Bodovna vrijednost: 3 (stručno predavanje po 30 sati po semesteru, učenje za ispit je 60 sati, ukupno 90 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: pismeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis kolegija preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Arheologija bioloških ostataka

Okvirni sadržaj predmeta: Nalazi bioloških ostataka na arheološkim nalazištima najčešće su vrlo ograničeni ili su u znatno slabijem stanju očuvanosti od anorganskih, ali tek uz njih arheologija kao znanost ima puni legitimitet. Teško je, ili nemoguće, bez njih rekonstruirati gospodarske izvore starog svijeta. Botaničke i palinološke analize u arheološkim slojevima ne samo da pomažu dokazati biljni svijet određenoga vremena, već se uz pomoć rekonstruiranih divljih i kultiviranih biljaka može precizno odrediti klima. Analiza faune putem sačuvanih kostiju i tragovi školjkaša uobličuju zaključke o ekonomiji određene zajednice. Ostaci ljudskih kostiju (pa i minimalni nalazi spaljenih), uz moguću DNA analizu, će precizno odrediti spol, rođjačke veze, bolesti ali i podrijetlo šire zajednice.

Razvijanje općih i specifičnih znanja (cilj): Upozoriti studente na široki raster analiza i zaključaka koje se mogu dobiti iz bioloških ostataka ma kako, u trenutku nalaza, neimpressivno izgledali. Ukazati im na način prikupljanja ovakvih uzoraka i njihov tretman do mogućih analiza.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

D. R. Brothwell, A. M. Pollard, (Eds.), *Handbook of Archaeological Sciences*, JohnWiley & Sons, Ltd., Chichester, 2001

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

B. D. Smith, *The Emergence of Agriculture*, Scientific American Library, New York, 1995.

P. D. Moore, J. A. Webb i M. E. Collinson, *Pollen Analysis*, Blackwell, Oxford 1991.

E. J. Reitz i E. S. Wing, *Zooarchaeology*, Cambridge University Press, Cambridge 1999.

C. A. Reed, *The beginnings of animal domestication*, U: H. H. Coles i W. N. Garrett (ur.), *Animal Agriculture*, 3-20, WH Freeman, San Francisco 1980.

Bodovna vrijednost: 3 (stručno predavanje 30 sati po semestru, učenje za pismeni test je 60 sati, ukupno 90 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: pismeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis kolegija preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Crtanje pokretnih arheoloških nalaza

Okvirni sadržaj predmeta: Tijekom svakog arheološkog istraživanja prikupi se velika množina pokretnih arheoloških nalaza, izradjenih od različitih materijala. Najčešće se za arheološku dokumentaciju uz fotografiju predmeta prilaže i što vjerniji njegov crtež, osobito kad je predmet oštećen ili demoliran. Crtež mu tada sugerira izvorni oblik i njegov uporabni karakter. I mali keramički fragment pomaže da se crtežom rekonstruira cjela posuda.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti moraju prije svega naučiti pravilno postaviti predmet za crtanje. Trebaju zatim savladati vještinu crtanja i dočaravanja plastičnosti nacrtanog predmeta.

Oblici provođenja nastave: 2 sata vježbi

Način provjere znanja: potvrda o pohađanju vježbi i pozitivne ocjene iz vježbi

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Nema

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Nema

Bodovna vrijednost: 2 (vježbe traju 30 sati u semestru. Za dobar uspjeh potreban je praktični rad koji traje također 30 sati).

Način polaganja ispita: potvrda o pohađanju vježbi i pozitivna ocjena iz vježbi.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Paleolitički lovci i sakupljači

Okvirni sadržaj predmeta: Pregled modela evolucije čovjeka, osnovne značajke materijalnih kultura, promjene okoliša, glavna nalazišta, temeljne spoznaje o tipovima staništa te strategijama preživljavanja na prostoru Afrike, zapadne Azije i Europe, s posebnim naglaskom na hrvatska nalazišta tijekom paleolitika i mezolitika.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Upoznati studente s temeljnim spoznajama o biološkim i kulturnim prapočecima i razvoju čovjeka, načinima prilagodbe na okoliš, te korištenim strategijama preživljavanja u starijem i srednjem kamenom dobu.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni i usmeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

- Đ. Basler, *Paleolitske i mezolitske regije i kulture u Bosni i Hercegovini*. U:
Praistorija jugoslavenskih zemalja I (ur. A. Benac, str. 351 - 357). Sarajevo
1979.
- Đ. Basler, *Paleolitske i mezolitske regije i kulture u Crnoj Gori*
U: Praistorija jugoslavenskih zemalja I (ur. A. Benac, str. 387 - 405). Sarajevo
1979.
- S. Binford, & L. R. Binford *Stone Tools and Human Behavior. Scientific American*
220(4) 1969.70-84.
- F. Bordes, *Mousterian Cultures in France*. *Science* 134 1961.:803-810.
- D. Brajković. *Šandalja*. *Histria Archeologica* 29. 1998.str 5 - 25
- M. Brodar, F. Osole. *Paleolitske i mezolitske regije i kulture u Sloveniji*. U:
Praistorija jugoslavenskih zemalja I (ur. A. Benac str. 159 – 195). Sarajevo
1979.
- F. Facchini, *Stazama evolucije čovječanstva*. Jedanaesto poglavlje (str. 175-202),
petnaesto poglavlje (str. 253-262). Zagreb 1996.
- C. Gamble. *The Peopling of Europe 700,000-40,000 Years before the Present*. Str.
5-41 u: *The Oxford Illustrated Prehistory of Europe* (B. Cunliffe, ed), Oxford
1994:
- I. Janković, *Australopithecine: Prvi korak u evoluciji čovjeka*. *Priroda* 923/924
(dvo broj 6/7 2004.) 2004. str. 12 – 15.
- I. Janković, *I. Hommo, pojava našeg roda*. *Priroda* 927 (10 2004.) 2004. str. 10 – 13
- I. Karavanić. *Život neandertalaca*. Zagreb 2004.

- R. G. Klein, *Human Career*. Četvrto poglavlje od str. 222 – 254., Peto poglavlje od str. 314 – 366., Šesto poglavlje od str.268-350., Sedmo poglavlje od str. 520–573 Chicago1999.
- M. Malez, *Paleolitske i mezolitske regije i kulture u Hrvatskoj*. U: Praistorija jugoslavenskih zemalja I (ur. A. Benac, str. 227 – 295). Sarajevo 1979.
- P. Mellars, *The Upper Palaeolithic Revolution*. Str. 42-78 u: The Oxford Illustrated Prehistory of Europe (B. Cunliffe, ed),Oxford 1994.
- S. J. Mithen *The Mesolithic Age*. Str. 79-135 u The Oxford Illustrated Prehistory of Europe (B. Cunliffe, ed), Oxford 1994
- P. T. Miracle, *Early holocene foragers in the Carst of Northern Istria*. Poročilo o raziskovanju paleolita, neolita in eneolita v Sloveniji 24. 1997.str 43 – 61
- J. Radović, *Dragutin Gorjanović-Kramberger i krapinski pračovjek*. Zagreb 1988
- T. Šegota, *Paleoklimatske i paleogeografske promjene*. U: Praistorija jugoslavenskih zemalja, vol. I, (ur. A. Benac), str. 21-33. Sarajevo 1979
- L. G. Straus, *Solutrean settlement of North America? A review of Reality*. American Antiquity 65(2) 2000. 216-226.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

- W. Roebroeks, & T. van Kolfschoten, *The earliest occupation of Europe*. Antiquity 68 1994.:489-503.
- C. Gamble, *The Palaeolithic Societies of Europe*. Šesto poglavlje od str.268-350. Cambridge 1999.
- S. Semaw, *The world's oldest stone artefacts from Gona, Ethiopia: Their implications for understanding stone technology and patterns of human evolution between 2.6-1.5 million years ago*. Journal of Archaeological Science 27, 2000. 1197-1214.
- P. Villa *Early Italy and the colonization of Western Europe*. Quaternary International 75. 2001:113-130.

Bodovna vrijednost: 5 bodova (predavanje s pismenim i usmenim ispitom 30 sati u semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: pismeni test i usmeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Tehnike i metode proizvodnje kamenih alatki

Okvirni sadržaj predmeta: Pregled metoda i tehnika proizvodnje, tipologije i načina korištenja kamenih alatki te modela eksploatacije pogodnih sirovinskih materijala za izrađivanje alatki u razdoblju od «prapočetaka» (2,5 mil godina BP) do kraja prapovijesti.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija: Razumijevanje razvoja psihomotoričkih i kognitivnih sposobnosti prapovijesnog čovjeka kroz proizvodne procese i tipologiju kamenih izrađevina

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

- J. Balen - D. Kurtanjek - D. Balen *Kamene alatke s nalazišta Samatovci iz fundusa Arheološkog muzeja u Zagrebu*. Opuscula Archaeologica 26. 2002. str 19 -39.
- A. S. Barnes,. *The differences between natural and human flaking on prehistoric flint implements*. American Anthropologist 41(1): 1939. 99-113.
- F . Blaser, R: Blaser-Videka & I. Karavanić. *Tipologija i tehnologija, dva suprotna ili usporedna metodološka pristupa?* Opuscula archaeologica 23-24. 999/2000: 363-371.
- K. T. Biró *The study of polished stone implements in Hungary*. In: Költö-Bartosiewicz ed. *Archaeometrical Research in Hungary II*. 1998.
- Clark, D., Ligabue G. *The Last Stone Axe Makers*. Scientific American.267 (1). 1992 str. 66 – 71.
- S. Forenbaher, T. Kaiser 1997. *Palagruža, jadranski moreplovci i njihova kamena industrija na prijelazu bakrenog u kameno doba*, Opuscula Archaeologica 21. str 15-29.
- M. L. Inizan, H. Roche& J. Tixier *Technology of Knapped Stone*. Préhistoire de la Pierre Taillée, Tome 3. Meudon: 1992.
- I. Karavanić. *Prijedlog osnovnog strukovnog nazivlja za srednji i mlađi paleolitik*. Opuscula archaeologica 16. 1993.15 - 35.
- B. Luedtke *An Archaeologist Guide to Chert nad Flint*. Uvod (str 1-5), Prvo poglavlje (str. 5-17), Drugo poglavlje (str. 17-35). *Archaeological research tools 7*, Los Angeles. 1992.
- C. Perlés *The Early Neolithic in Greece*. Deseto poglavlje str 200 – 226. Cambridge. 2001.
- A. Přichystal *Stone raw materials of Neolithic-Aeneolithic polished artefacts in the Czech Republic: The present state of knowledge*. Krystalinikum, vol. 26, Brno-Stuttgart 2000, 119-136

T. Težak-Gregl Glačane kamene rukotvorine neolitičkog i eneolitičkog razdoblja u *Hrvatskoj*. *Opuscula Archaeologica* 25, 2001. 7-27.

Toth, N. The first technology. *Scientific American* 256(4), 1987. 104-113.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

I. Karavanić I. & J. Balen *Kamenje govori: Šandalja u svjetlu litičke tehnologije/Stones that Speak: Šandalja in the light of Lithic Technology*. Pula 2000.

I. Karavanić & J. Balen.. *Osvit tehnologije*. Zagreb 2003.

R. Šošić & I. Karavanić *Cijepani litički materijal s prapovijesnog nalazišta Slavča, Nova Gradiška*. *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu* 37, 3. serija. 2004.

T. Težak-Gregl & M. Burić, *Polished stone implements of the Neolithic Starčevo culture in Northern Croatia*. *Opuscula Archaeologica* 26, 2002. 13-19.

Bodovna vrijednost: 5 bodova (predavanje s pismenim i usmenim ispitom 30 sati u semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: pismeni test i usmeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Paleolitik i mezolitik Hrvatske

Okvirni sadržaj predmeta: Osnovne značajke materijalnih kultura, promjene okoliša, glavna nalazišta, temeljne spoznaje o tipovima staništa, te strategijama preživljavanja na primjerima hrvatskih lokaliteta

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Upoznati studente s temeljnim spoznajama o biološkim i kulturnim prapočecima i razvoju, čovjekovim načinima prilagodbe na okoliš, te korištenim strategijama preživljavanja u starijem i srednjem kamenom dobu.

Oblici provođenja nastave: 2 sata proseminara

Način provjere znanja: pismeni rad

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

- J. C. Ahern, I. Karavanić, M. Paunović, I. Janković & F. H. Smith *New discoveries and interpretations of hominid fossils and artifacts from Vindija Cave, Croatia*. *Journal of Human Evolution* 46, 2004. 25-65.
- Đ. Basler *Paleolitske i mezolitske regije i kulture u Bosni i Hercegovini*. U: *Praistorija jugoslavenskih zemalja I* (ur. A. Benac, str. 351 - 357). Sarajevo 1979.
- Đ. Basler. *Paleolitske i mezolitske regije i kulture u Crnoj Gori* U: *Praistorija jugoslavenskih zemalja I* (ur. A. Benac, str. 387 - 405). Sarajevo 1979
- D. Brajković *Šandalja*. *Histria Archeologica* 29. 1998. str 5 - 25
- M. Brodar, F. Osole *Paleolitske i mezolitske regije i kulture u Sloveniji*. U: *Praistorija jugoslavenskih zemalja I* (ur. A. Benac str. 159 – 195). Sarajevo 1979.
- I. Janković *Australopithecine: Prvi korak u evoluciji čovjeka*. *Priroda* 923/924 (dvo broj 6/7 2004.) 2004. str. 12 – 15.
- I. Karavanić. *Gornjopaleolitičke kamene i koštane rukotvorine iz špilje Vindije*. *Opuscula archaeologica* 17.1994. 53-163.
- I. Karavanić *Upper Paleolithic occupation levels and late-occurring Neandertal at Vindija Cave (Croatia) in the context of Central Europe and the Balkans*. *Journal of Anthropological Research* 51, 1995.9-35.
- I. Karavanić & F. H. Smith *The Middle/Upper Paleolithic interface and the relationship of Neanderthals and early modern humans in the Hrvatsko Zagorje, Croatia*. *Journal of Human Evolution* 34, 1998.223-248.
- I. Karavanić *Život neandertalaca*. Zagreb 2004.
- M. Malez *Paleolitske i mezolitske regije i kulture u Hrvatskoj*. U: *Praistorija jugoslavenskih zemalja I* (ur. A. Benac, str. 227 – 295). Sarajevo 1979.

- P. T. Miracle *Early holocene foragers in the Carst of Northern Istria*. Poročilo o raziskovanju paleolita, neolita in eneolita v Sloveniji 24. 1997. str 43 – 61
- P. T. Miracle *Feast or famine? Epipaleolithic subsistence in the northern Adriatic basin*. Documenta Praehistorica 18. 2001. str. 177 – 199
- A. Montet – White *Alternative interpretations of the late Upper Paleolithic in Central Europe*. Annual review of Anthropology 23. 1994. str 483 - 508
- J. Radović *Dragutin Gorjanović-Kramberger i krapinski pračovjek*. Zagreb 1988.
- W. J. Rink , I. Karavanić, B. P. Pettitt, J. van der Plicht, F. H. Smith & J. Bartoll
ESR and AMS based ¹⁴C dating of Mousterian levels at Mujina Pećina, Dalmatia, Croatia. *Journal of Archaeological Sciences* 29, 2002.943-952.
- T. Šegota *Paleoklimatske i paleogeografske promjene*. U: Praistorija jugoslavenskih zemalja, vol. I, (ur. A. Benac), str. 21-33. Sarajevo 1979.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Dopunska literatura će se propisivati posebno za svaki pismeni rad, vezano uz spicifičnost teme rada, a u dogovoru studenta s nastavnikom

Bodovna vrijednost: 3 boda (Proseminar se predaje bez javnog čitanja a za njegovo pisanje je potrebno 10 sata mentorskog rada i 50 sati istraživanja u biblioteci te 30 sati pisanja. To je ukupno 90 radnih sati).

Način polaganja ispita: predan proseminarski rad

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Neolitik Hrvatske u kontekstu jugoistočne i srednje

Europe

Okvirni sadržaj predmeta: Osnovni pojmovi i teorije vezane uz proces neolitizacije te razvitak, slijed i glavna obilježja neolitičkih kultura na tlu Hrvatske, ali i u susjednim područjima, odnosno na onim prostorima koji imaju bilo kakve veze ili utjecaje na hrvatski prostor.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti stječu znanja o temeljnim pojmovima i teorijama primjenjivanim u proučavanju života prapovijesnih ljudi, upoznaju najznačajnije neolitičke kulture i lokalitete u Hrvatskoj i neposrednom susjedstvu, uče se prepoznavanju najvažnijih arheoloških izvora za navedeno razdoblje i područje te korištenju stručnom i znanstvenom literaturom

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni i usmeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Skupina autora: Praistorija jugoslavenskih zemalja II. Sarajevo 1979.

Dimitrijević & Težak-Gregl & Majnarić-Pandžić: Prapovijest. Zagreb 1998.

Marković, Zorko: Sjeverna Hrvatska od neolita do brončanog doba, Koprivnica 1994.

Müller-Karpe, H.: Handbuch der Vorgeschichte, Band II - Jungsteinzeit, C. H. Beck, München 1974.

Parzinger, H.: Studien zur Chronologie und Kulturgeschichte der Jungstein-Kupfer-und Frühbronzezeit zwischen Karpaten und Mittlerem Taurus. Mainz 1993.

Vinča and its World. International Symposium, Beograd 1990.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Minichreiter, K.: Starčevačka kultura u sjevernoj Hrvatskoj. Zagreb 1992.

Težak-Gregl, T.: Kultura linearnotrakaste keramike u središnjoj Hrvatskoj. Zagreb 1993.

Marijanović, B.: Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale. Zadar 2000.

Dimitrijević, S.: Sopotsko-lendelska kultura. Zagreb 1968.

Alram-Stern, E.: Die Ägäische Frühzeit. 1. Band – Das Neolithikum in Griechenland. Wien 1996.

Teocharis, D.: Neolithic Greece. Atena 1973.

Slovensko v mladšej dobe kamennej (ed. A. Točik). Bratislava 1970.

Kalicz, N.: Clay Gods, The Neolithic Period and Copper Age in Hungary, Budapest 1970.

Leneis, E. & Neugebauer-Maresch, Ch. & Ruttikay, E.: Jungsteinzeit im Osten Oesterreichs, Wiss. Schriftenreihe Niederösterreich. St. Pölten-Wien 1995.

Bodovna vrijednost: 5 (predavanje s pismenim i usmenim ispitom 30 sati u semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: pismeni test i usmeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Eneolitik Hrvatske u kontekstu jugoistočne i srednje Europe

Okvirni sadržaj predmeta: Pregled kriterija određenja eneolitika kao zasebnog prapovijesnog razdoblja i njegova osnovna obilježja u zadanome prostoru. Eneolitičke kulture na području današnje Republike Hrvatske s osvrtom na istovremenu situaciju u susjednim srednjoeuropskim i jugoistočnoeuropskim područjima. Geneza, razvitak i međusobne veze pojedinih kultura.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Upoznavanje kronološkog sustava razvitka prapovijesnih ljudskih zajednica na određenom prostoru, prepoznavanje materijalnih ostataka spomenutih zajednica odn. arheoloških izvora na temelju kojih se potom sagledavaju različiti aspekti (gospodarski, socijalni i duhovni) njihova života, korištenje stručnom i znanstvenom literaturom.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni i usmeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Skupina autora: Praistorija jugoslavenskih zemalja III. Eneolit. Sarajevo 1979.

Dimitrijević, S. & Težak-Gregl, T. & Majnarić-Pandžić, N.: Prapovijest. Zagreb 1998.

Marković, Zorko: Sjeverna Hrvatska od neolita do brončanog doba, Koprivnica 1994.

Müller-Karpe, Hermann: Handbuch der Vorgeschichte, Band III - Kupferzeit, C. H. Beck, München 1974

Parzinger, Hermann: Studien zur Chronologie und Kulturgeschichte der Jungstein, Kupfer- und Frühbronzezeit zwischen Karpaten und Mittlerem Taurus, Römisch-Germanische Forschungen, Band 52, Mainz 1993

Das Äneolithikum und die früheste Bronzezeit (C14 3000-2000 b.c.) in Mitteleuropa: Kulturelle und chronologissche Beziehungen, Acta des XIV. Internationalen Symposiums Prag-Libice 20-24. 10. 1986., Praehistorica XV, Praha 1989

Gimbutas, M.: The First Wave of Eurasian Steppe Pastoralists into Copper Age Europe. The Journal of Indo-European Studies, 5, 1977, 277-339

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Die Kupferzeit als historische Epoche. Ed. J. Lichardus. Saarbrücker Beiträge zur Altertumskunde 55. Bonn 1991.

Dumitrescu, Vladimir: The Chronological Relation between the Cultures of the Eneolithic Lower Danube and Anatolia and the Near East, *American Journal of archaeology*, vol. 74. No.1, januray 1970

Nándor Kalicz: Clay Gods, The Neolithic Period and Copper Age in Hungary, Budapest 1970.

Dimitrijević, S.: Zur Frage der Retz-Gajary Kultur in Nordjugoslawien und ihrer Stellung im Pannonischen Raum, Bericht RGK 61, 1980.

Dimitrijević, Stojan: O nekim kontroverzanim pitanjima u kronologiji eneolita južnih područja karpatske kotline (U povodu lasinjsko-salkucanskog horizonta u Vinkovcima), Osječki zbornik 17, Osijek 1979

Marijanović, B.: Neka pitanja eneolitika istočnog Jadrana. Diadora 14. Zadar 1992.

Marijanović, B.: Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini. Mostar 2003.

Marijanović, B.: Kasna hvarsko-lisičićka kultura u eneolitu, ANUBiH, Zbornik radova posvećenih akademiku Alojzu Bencu, Posebna izdanja, XCV, Sarajevo 1991.

Marijanović, B.: Vučedolska kultura na istočnoj jadranskoj obali, VAHD 86, Split 1994.

Petrović, J. & Jovanović, B.: Gomolava – naselja kasnog eneolita. Novi Sad-Beograd 2002.

Roman, P.I.: Der Kostolac-Kultur-Begriff nach 35 Jahren, PZ 55 Band, Heft 2, 1980.

Bodovna vrijednost: 5 (predavanje s pismenim i usmenim ispitom 30 sati

u semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: pismeni test i usmeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Neolitik Hrvatske

Okvirni sadržaj predmeta: Detaljnije se obrađuju pojedini aspekti života prapovijesnih zajednica na tlu Hrvatske, studenti se upoznaju s konkretnim arheološkim materijalom bilo u didaktičkoj zbirci Odsjeka, bilo u muzejskim zbirkama.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Cilj je proseminara da studenti sami obrađuju pojedine uže teme na temelju literature te da se nauče prepoznavati najvažnije arheološke izvore za navedeno razdoblje i područje.

Oblici provođenja nastave: 2 sata proseminara

Način provjere znanja: pismeni proseminarski rad

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Skupina autora: Praistorija jugoslavenskih zemalja II. Sarajevo 1979.

Dimitrijević & Težak-Gregl & Majnarić-Pandžić: Prapovijest. Zagreb 1998.

Minichreiter, K.: Starčevačka kultura u sjevernoj Hrvatskoj. Zagreb 1992.

Težak-Gregl, T.: Kultura linearnotrakaste keramike u središnjoj Hrvatskoj. Zagreb 1993.

Marijanović, B.: Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale. Zadar 2000.

Marković, Zorko: Sjeverna Hrvatska od neolita do brončanog doba, Koprivnica 1994.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Dopunsku literaturu studenti sami pronalaze u dogovoru s nastavnikom, ovisno o užoj temi koju izaberu za pismeni rad.

Bodovna vrijednost: 3 (proseminar se predaje bez javnog čitanja, a za njegovo pisanje je potrebno 10 sata mentorskog rada i 50 sati istraživanja u biblioteci te 30 sati pisanja što je ukupno 90 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: predan pismeni proseminarski rad

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Brončano doba Hrvatske u kontekstu jugoistočne i srednje Europe

Okvirni sadržaj predmeta: Pregled brončanodobnih kultura Hrvatske s kontinuiranim osvrtom na opće modele kulturnog razvoja vezane uz ovo razdoblje kao i na širi kontekst dinamike fenomena materijalne i duhovne kulture pojedinih faza brončanog doba na širem prostoru jugoistočne i srednje Europe.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti stječu uvid u temeljne pojmove i teorijske modele vezane uz nastanak i razvoj brončanodobnih kultura i detaljnije upoznaju slijed i razvoj brončanodobnih kultura u Hrvatskoj i na prostoru koji je neposredno okružuje. Studenti bi trebali ovladati i osnovnom tipologijom karakterističnog materijala iz spomenutih razdoblja i pregledno se upoznati s najznačajnijim nalazištima vezanim uz pojedine kulture ili više njih.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni + usmeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

skupina autora, *Praistorija jugoslavenskih zemalja IV.*, Svjetlost i CBI ANUBiH, Sarajevo 1983.

S. Dimitrijević – T. Težak-Gregl – N. Majnarić-Pandžić, *Prapovijest*, Naprijed, Zagreb 1998.

K. Vinski-Gasparini, *Kultura polja sa žarama u Hrvatskoj*, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar 1973.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

A. Harding, *The European Societies in the Bronze Age*, Cambridge World Archaeology, Cambridge University Press, Cambridge 2000.

K. Kristiansen - C. Reinfrew (ur.), *Europe before History (New Studies in Archaeology)*, 1999.

J. Šimić, *Kulturne skupine s inkrustiranom keramikom u brončanom dobu sjeveroistočne Hrvatske*, HAZU Osijek - Muzej Slavonije, Osijek 2000.

Bodovna vrijednost: 5 (predavanje s pismenim i usmenim ispitom je 30 sati po semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: pismeni test

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Željezno doba Hrvatske u kontekstu jugoistočne i srednje Europe

Okvirni sadržaj predmeta: Pregled željeznodobnih kultura Hrvatske s kontinuiranim osvrtom na opće modele kulturnog razvoja vezane uz ovo razdoblje kao i na širi kontekst dinamike fenomena materijalne i duhovne kulture pojedinih faza željeznog doba na širem prostoru jugoistočne i srednje Europe.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti stječu uvid u temeljne pojmove i teorijske modele vezane uz nastanak i razvoj željeznodobnih kultura i detaljnije upoznaju slijed i razvoj željeznodobnih kultura u Hrvatskoj i na prostoru koji je neposredno okružuje. Studenti bi trebali ovladati i osnovnom tipologijom karakterističnog materijala iz spomenutih razdoblja i pregledno se upoznati s najznačajnijim nalazištima vezanim uz pojedine kulture ili više njih.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni + usmeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

skupina autora, *Praistorija jugoslavenskih zemalja V.*, Svjetlost i CBI ANUBiH, Sarajevo 1987.

S. Dimitrijević – T. Težak-Gregl – N. Majnarić-Pandžić, *Prapovijest*, Naprijed, Zagreb 1998.

skupina autora, *Ratnici na razmeđu Istoka i Zapada - starije željezno doba u kontinentalnoj Hrvatskoj*, katalog izložbe, Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb 2004.

N. Majnarić-Pandžić, *Keltsko-latenska kultura u Slavoniji i Srijemu*, Gradski muzej Vinkovci, Vinkovci 1970.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

J. Collis, *The European Iron Age*, Routledge, Oxford 1984.

K. Kristiansen - C. Reinfrew (ur.), *Europe before History (New Studies in Archaeology)*, 1999.

Ž. Škoberne, *Budinjak - kneževski tumul*, Muzej grada Zagreba, Zagreb 1999.

Bodovna vrijednost: 5 (predavanje s pismenim i usmenim ispitom je 30 sati po semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: pismeni + usmeni

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Arheologija brončanog doba I

Okvirni sadržaj predmeta: Konkretna obrada nekog od fenomena materijalne ili duhovne kulture povezanog sa brončanodobnim zajednicama Hrvatske ili neposrednog europskog okruženja u formi obaveznog pismenog rada iz propisane literature.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Kroz individualni rad studenti razvijaju sposobnost snalaženja u stručnoj literaturi i stječu detaljniji uvid u strukturu nekog od konkretnih arheoloških fenomena (kulturnih skupina ili kategorija vezanih uz materijalnu ili duhovnu kulturu). Cilj je ukazati na međusobnu interakciju takvih individualnih fenomena koji studentu omogućuju uvid u kompleksniju sliku brončanodobnih kultura i zajednica. Kroz izradu seminara studenti stječu osnovne vještine vezane uz metodologiju i formu pismenog izražavanja.

Oblici provođenja nastave: proseminar, 2 sata tjedno

Način provjere znanja: pisani seminarski rad

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Literatura se propisuje individualno prema zadanoj temi rada.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Literatura se propisuje individualno prema zadanoj temi rada.

Bodovna vrijednost: 3 (za pisanje ove vrste seminarskog rada potrebno je 10 sati mentorskog rada, 50 sati istraživanja u biblioteci i 30 sati pisanja, ukupno 90 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: predaja pisanog seminarskog rada

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Arheologija željeznog doba I

Okvirni sadržaj predmeta: Konkretna obrada nekog od fenomena materijalne ili duhovne kulture povezanog sa željeznodobnim zajednicama Hrvatske ili neposrednog europskog okruženja u formi obaveznog pismenog rada iz propisane literature.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Kroz individualni rad studenti razvijaju sposobnost snalaženja u stručnoj literaturi i stječu detaljniji uvid u strukturu nekog od konkretnih arheoloških fenomena (kulturnih skupina ili kategorija vezanih uz materijalnu ili duhovnu kulturu). Cilj je ukazati na međusobnu interakciju takvih individualnih fenomena koji studentu omogućuju uvid u kompleksniju sliku željeznodobnih kultura i zajednica. Kroz izradu seminara studenti stječu osnovne vještine vezane uz metodologiju i formu pismenog izražavanja.

Oblici provođenja nastave: proseminar, 2 sata tjedno

Način provjere znanja: pisani seminarski rad

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Literatura se propisuje individualno prema zadanoj temi rada.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Literatura se propisuje individualno prema zadanoj temi rada.

Bodovna vrijednost: 3 (za pisanje ove vrste seminarskog rada potrebno je 10 sati mentorskog rada, 50 sati istraživanja u biblioteci i 30 sati pisanja, ukupno 90 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: predaja pisanog seminarskog rada

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Pregled europske prapovijesti i pretpovijesti

Okvirni sadržaj predmeta: Pregled prapovijesnih i pretpovijesnih kultura Europe s kratkim pregledom osnovnih teorijskih značajki kulturnog razvoja.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti stječu opći uvid u dinamiku kulturnog razvoja prapovijesnih i pretpovijesnih kulturnih fenomena na širem prostoru Europe. Usvajaju temeljne kronološke i tipološke pojmove vezane uz ova razdoblja i pregledno se upoznaju s najznačajnijim kulturnim skupinama i nalazištima koja na neki način ilustriraju veće prostorne, kronološke ili kulturološke cjeline

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni + usmeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

C. Gamble, The Peopling of Europe 700,000-40,000 Years before the Present. u: *The Oxford Illustrated Prehistory of Europe* (B. Cunliffe, ed), Oxford University Press, Oxford 1994. str. 5-41

P. Mellars, The Upper Palaeolithic Revolution. u: *The Oxford Illustrated Prehistory of Europe* (B. Cunliffe, ed), Oxford University Press, Oxford 1994. str. 42-78

S. J. Mithen, 1994. The Mesolithic Age. u: *The Oxford Illustrated Prehistory of Europe* (B. Cunliffe, ed), Oxford University Press, Oxford 1994. str. 79-135

Atlas du Néolithique Européen. Vol. 1. L'Europe orientale. Liege 1993.

Europe's first farmers (ed. T. Douglas). Cambridge University Press 2000.

Lichardus, J. & Lichardus-Itten, M. et al.: *La Protohistoire de l'Europe. Le Néolithique et le Chalcolithique entre la Méditerranée et la mer Baltique.* Paris 1985.

Müller-Karpe, H.: *Handbuch der Vorgeschichte, Band II - Jungsteinzeit*, C. H. Beck, München 1974.

Parzinger, H.: *Studien zur Chronologie und Kulturgeschichte der Jungstein-Kupfer- und Frühbronzezeit zwischen Karpaten und Mittlerem Taurus.* Mainz 1993.

A. Harding, *The European Societies in the Bronze Age*, Cambridge World Archaeology, Cambridge University Press, Cambridge 2000.

J. Collis, *The European Iron Age*, Routledge, Oxford 1984.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

K. Kristiansen - C. Reinfrew (ur.), *Europe before History (New Studies in Archaeology)*, 1999.

Bodovna vrijednost: 5 (predavanje s pismenim i usmenim ispitom je 30 sati po semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: pismeni + usmeni

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Konzervacija arheološkog materijala

Okvirni sadržaj predmeta: : Pranje, signiranje, pregledavanje i razvrstavanje keramičkih i metalnih nalaza. Njihovo dokumentiranje i statistička obrada, procjena stanja očuvanosti i odabir nalaza pogodnih za restauraciju i konzervaciju. Provođenje postupaka konzervacije i rekonstrukcije. Svi se navedeni elementi izvode na konkretnom arheološkom materijalu.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Upoznavanje studenata s osnovnom metodologijom i tehnikama koje se primjenjuju u laboratorijskoj obradi keramičkih i metalnih nalaza. Kroz samostalni rad studenti prate nalaze kroz cjelokupni proces i time stiču potpun uvid u laboratorijsku obradu nalaza od iskopavanja do prezentacije i pripreme za znanstvenu obradu.

Oblici provođenja nastave: 2 sata vježbi

Način provjere znanja: praktičan rad

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Nema

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Nema

Bodovna vrijednost: 2 (vježbe traju po semestru 30 sati plus praktični rad koji iznosi isto tako 30 sati što je ukupno 60 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: predaja završenog praktičnog rada

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Antička epigrafika

Okvirni sadržaj predmeta: Obrada grčkih i latinskih natpisa iz razdoblja antike (od pojave prvih sustava pisma na Sredozemlju do vremena kasne antike). Natpisi kao prvorazredno vrelo za poznavanje različitih fenomena materijalne ili duhovne kulture naroda antike, osobito Grka, Rimljana, Etruščana, Ilira i dr.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Cilj je ukazati na važnost natpisa kao prvorazrednog vrela u arheologiji i povijesnim znanostima uopće, te u studenata razviti osnovne vještine vezane uz specifičnu metodologiju epigrafičke struke, kojima se omogućuje vjerodostojna rekonstrukcija različitih vidova života čovjeka antike, kako na prostoru Hrvatske tako i na širokom prostoru europske antike.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Robert MATIJAŠIĆ, *Uvod u Latinsku epigrafiju*, Pula 2002.

Margherita GUARDUCCI, *L'epigrafia greca dalle origini al tardo Impero*, Roma 1987.

Giovanni SUSINI, *Il lapicida romano*, Bologna 1966.

Josip BRUNŠMID, *Natpisi i novac grčkih gradova u Dalmaciji*, Split 1998.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska:

Viktor HOFFILER – Balduin SARIA, *Antike Inschriften aus Jugoslavien*, Zagreb 1938.

Josip BRUNŠMID, *Kameni spomenici Hrvatskoga narodnoga muzeja*, Zagreb 1904-1911.

Bodovna vrijednost: 3 (stručno predavanje 30 sati po semestru, učenje za pismeni test je 60 sati, ukupno 90 opterećenja)

Način polaganja ispita: pismeni test

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Numizmatika

Okvirni sadržaj predmeta: Pregled razvitka novčarstva od pojave prvog novca u Maloj Aziji i njegovo širenje po Sredozemlju. Konkretna obrada grčkog, rimskog, ilirskog, keltskog, nacionalnog i drugog novca povezanog s raznolikim društvenim, političkim i gospodarskim promjenama unutar antičkoga i srednjovjekovnoga društva.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Cilj je ukazati na važnost novca kao prvorazrednog arheološkog i povijesnog vrela te omogućiti studentima da koriste numizmatičke nalaze u detaljnom objašnjenju kompleksne slike antičkog i srednjovjekovnog društva.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

R.A.G. CARSON, *Coins of Greece and Rome*, London 1971.

Josip BRUNŠMID, *Natpisi i novac grčkih gradova u Dalmaciji*, Split 1998.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Duje RENDIĆ-MIOČEVIĆ, *Iliri i antički svijet*, Zagreb 1987.

Harold MATTINGLY, *Roman coins*, London 1960.

Peter FRANKE – Max HIRMER, *La monnaie grecque*, Paris 1966.

Bodovna vrijednost: 3 (stručno predavanje traje 30 sati po semestru, učenje za pismeni test je 60 sati, ukupno 90 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: pismeni test

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis kolegija preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Latinski jezik za arheologe I

Okvirni sadržaj predmeta: Osnove latinskoga jezika prilagođene epigrafičkoj i numizmatičkoj struci s posebnim obzirom na transformacije standardne latinske gramatike u natpisnoj građi antičkoga i srednjovjekovnog razdoblja.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Osposobiti studente da se kroz individualni rad snalaze u stručnoj literaturi i natpisnoj građi, te da primjereno koriste latinske natpise kao prvorazredno povijesno vrelo u arheologiji.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Veljko GORTAN – Oton GORSKI – Pavao PAUŠ, *Latinska gramatika*, Zagreb 1954.
Spomenička natpisna građa iz hrvatskih muzeja

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Corpus inscriptionum Latinarum, Berlin 1863. (ed. Th. Mommsen)

Bodovna vrijednost: 3 (stručno predavanje 30 sati po semestru, učenje za pismeni test je 60 sati, ukupno 90 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: pismeni test

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Civilizacija starog vijeka

Okvirni sadržaj predmeta: Pregled povijesnog razvitka klasičnih civilizacija starog vijeka (grčke i rimske) s posebnim obzirom na zemljopisne, ekonomske i ekološke okolnosti njihova života. Uz to se daje osnovni uvid u odnose između materijalne kulture i povijesnih činjenica i kako jedne utječu na druge.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti moraju steći osnove povijesti i razvitka civilizacija o kojima će kasnije biti riječ tijekom njihova studija. Kolegij je temelj za kasnije slušanje klasične arheologije i antičke provincijalne i ranokršćanske arheologije.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

François Chamoux, *Grčka civilizacija*, Beograd, 1967.

Pierre Grimal, *Rimska civilizacija*, Beograd 1968.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

N. G. L. Hammond, *A History of Greece to 322 B.C.*, Clarendon Press
Oxford, 1986 (3. izd.)

Colin Wells, *The Roman Empire*, Harvard University Press,
Cambridge Mass. 2000. (2. izd.)

John Boardman, Jasper Griffin & Oswyn Murray, *The Oxford History of
the Classical World*, Oxford University Press, 1986.

Patricia Jeskins, *The Environment and the Classical World*, Bristol
Classical Press, 1998.

Bodovna vrijednost: 3 (stručno predavanje 30 sati po semestru, učenje za pismeni test je 60 sati, ukupno 90 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: pismeni test

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Osnove klasične arheologije I.

Okvirni sadržaj predmeta: Klasična arheologija dijeli se na grčku (matična Grčka i prekomorske kolonije) i rimsku (grad Rim i Rimljani u Italiji). Grčka se klasična arheologija dijeli na periode: željezno doba i arhaika, klasična Grčka i helenizam, a rimska na periode: arhaika, republikansko razdoblje, carsko razdoblje i kasna antika. Obje se ove arheologije dijele na nekoliko područja: arhitektura, skulptura, slikarstvo i umjetnički obrt (toreutika, gliptika i dr.). Ovaj kolegij treba studentima dati pregled svega onoga što čini klasičnu arheologiju i što se može proučavati kao znanost. Kolegij je temelj za slušanje drugih kolegija iz klasične arheologije.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti bi morali ovladati temeljnim pojmovima i metodama klasične arheologije, naučiti se snalaziti u vremenu i prostoru, kao i savladati osnovne spoznaje koje su do danas stvorene u toj grani arheologije.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni i usmeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Gizela Richter, *A Handbook of Greek Art*, Phaidon, London, 1980.

Martin Henig ur. *A Handbook of Roman Art*, Phaidon, London, 1983.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

R. M. Cook, *Greek Art*, Penguin, Harmondsworth, 1972.

Nigel Spivey, *Greek Art*, Phaidon, London, 1997.

J. M. C. Toynbee, *The Art of the Romans*, Thames & Hudson, London, 1965.

Donald Strong, *Roman Art*, Yale University Press, New Haven and London, 1988.

Bodovna vrijednost: 5 (predavanje s pismenim i usmenim ispitom 30 sati u semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: pismeni test i usmeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Osnove egejske arheologije

Okvirni sadržaj predmeta: Egejska je arheologija poseban dio klasične arheologije koji proučava velike brončanodobne civilizacije na Egejskom moru i istočnom Sredozemlju. To su kretska, mikenska, kikladska, hetitska, levantska i ciparska civilizacija. Predmet bi morao studentima dati osnovne pojmove i metode ove grane arheologije kao i temeljne znanstvene postavke za proučavanje tih civilizacija.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti bi trebali savladati osnovno poznavanje materijala i kronologije, kao i steći uvid u sve ono što je predmet znanstvenih istraživanja i kako se ona odvijaju.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni i usmeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

O. Dickison, *The Aegean Bronze Age*, Cambridge, 2000.

P. Warren, *The Aegean Civilisations*, Oxford, 1975.

K.A. Wardle, "The Palace Civilizations of Minoan Crete and Mycenaean Greece, 2000-1200 BC", B. Cunliffe (ed.), *Prehistoric Europe*, Oxford, 1998, 202-243.

M. Popham, "The Collapse of Aegean Civilization at the End of the Late Bronze Age", B. Cunliffe (ed.), *Prehistoric Europe*, Oxford, 1998, 277-303.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

J. L. Fitton, *The Discovery of the Greek Bronze Age*, Cambridge-Massachusetts, 1996.

S. Hood, *The Home of the Heroes. The Aegean before the Greeks*, London, 1974.

S. Marinatos, *Crete and Mycenae*, London, 1960.

L. Palmer, *Mycenaeans and Minoans*, London, 1961.

W. Taylour, *The Mycenaean*, London, 1994.

J. Wilson Myers J., E. Emlen Myers, E. and G. Cadogan, *The Aerial Atlas of Crete*, Berkley-Los Angeles, 1992.

Bodovna vrijednost: 5 (predavanje s pismenim i usmenim ispitom je 30 sati po semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: pismeni test i usmeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Proseminar iz klasične arheologije

Okvirni sadržaj predmeta: Studenti rade samostalan pismeni rad u kojem će obraditi značajne primjere iz klasične arheologije s posebnim obzirom na sitni (zvan i pokretni) materijal kakav mogu vidjeti u muzejima. Na redovnoj nastavi dobivaju upute i informacije o svojoj temi i o literaturi kojom se mogu služiti, kao i o osnovama pisanja radova u klasičnoj arheologiji.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti moraju savladati sistem rada sa znanstvenom literaturom u knjižnicama i moraju se naučiti tehnički služiti znanstvenim aparatom, što bi moralo omogućiti da taj isti znanstveni aparat razumiju u literaturi koju će morati čitati sami.

Oblici provođenja nastave: 2 sata proseminara

Način provjere znanja: predaja pismenog rada

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

August Musić, *Nacrt grčkih i rimskih starina*, Ex Libris/Pretisci, Zagreb, 2002.

A. Cermanović-Kuzmanović, *Grčke slikane vaze*, Beograd, 1980.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Grčka mitologija – bilo koja po izboru (npr. G. Schwab, R. Graves)

M. Lyttelton & W. Forman, *The Romans, Their Gods and Their Beliefs*, Orbis, London, 1985.

Bodovna vrijednost: 3 (proseminar se predaje bez javnog čitanja, a za njegovo pisanje potrebno je 10 sati mentorskog rada i 50 sati istraživanja u biblioteci, te 30 sati pisanja, ukupno 90 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: predaja pismenog rada

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Osnove klasične arheologije II.

Okvirni sadržaj predmeta: Ovaj je predmet proširenje uvodnog predmeta iz klasične arheologije iz III. semestra. U njemu se biraju pojedine vrlo bitne teme iz klasične arheologije i obrađuju na znanstveni način. U ovom bi kolegiju studenti morali dobiti pregled najnovijih znanstvenih spoznaja iz tog područja i uvid u stanje istraživanja trenutno u svijetu.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Upoznati studente s pravim znanstvenim pristupom pojedinim temama iz klasične arheologije i uputiti ih u principe i načine prezentiranja znanstvenog rada u klasičnoj arheologiji.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni i usmeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Michael Grant, *The Rise of the Greeks*, Phoenix, London, 1987.

Marina Milićević Bradač, *Stara Grčka: Grci na Crnome moru*, Školska knjiga, Zagreb, 2004.

Colin Wells, *The Roman Empire*, Harvard University Press, Cambridge Mass. 2000.

(2. izd.).

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

R. M. Cook, *Greek Art*, Penguin, Harmondsworth, 1972.

Nigel Spivey, *Greek Art*, Phaidon, London, 1997.

J. M. C. Toynbee, *The Art of the Romans*, Thames & Hudson, London, 1965.

Donald Strong, *Roman Art*, Yale University Press, New Haven and London, 1988.

Bodovna vrijednost: 5 (predavanje s pismenim i usmenim ispitom traje 30 sati po semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: pismeni test i usmeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Grčki jezik za arheologe I.

Okvirni sadržaj predmeta: Grčki jezik za arheologe sastoji se od upoznavanja studenata s osnovama grčkoj jezika i gramatike, a kao posebne vježbe u okviru nastave uključuje se primjena tog znanja na najjednostavnijim grčkim natpisima i izvorima.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti se moraju upoznati s klasičnim jezicima i izvorima koji su na tim jezicima pisani – s grčkim pisanim izvorima i naročito s grčkim natpisima, te shvatiti važnost izvora i natpisa za stvaranje zaključaka u klasičnoj arheologiji.

Oblici izvođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni ispit

Popis literature za studij i polaganje ispita:

A. Musić & N. Majnarić, Gramatika grčkoga jezika, Zagreb, 1961.

A. Musić, Grčka vježbenica, Zagreb, 1967.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Z. Dukat, Gramatika grčkoga jezika, Zagreb, 1983.

Bodovna vrijednost: 3 (stručno predavanje traje 30 sati po semestru, učenje za pismeni test je 60 sati, ukupno 90 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: pismeni test

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Uporabna grčka i rimska keramika

Okvirni sadržaj predmeta: Upoznavanje studenata s osnovnom tipologijom i kronologijom grčke, helenističke i rimske keramike, kao i s važnošću keramike u klasičnoj arheologiji kao materijala koji se može najpouzdanije datirati i odrediti mu se porijeklo.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Student mora dobiti spoznaju o važnosti keramike u klasičnoj arheologiji i mora steći temeljnu sposobnost da određuje tipologiju i kronologiju najznačajnijih primjeraka.

Oblici provođenja nastave: 2 sata vježbi

Način provjere znanja: potvrda o pohađanju vježbi i pozitivne ocjene iz vježbi

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Praktische Untersuchungen zur antiken Keramik, Festschrift zur 100. Geburtstag von Adam Winter, Remshalen 2003.

W. Hilgers, *Lateinische Gefäßnamen, Bezeichnungen, Funktion und Form römischer Gefäße nach den antiken Schriftquelle*, Dusseldorf, 1969.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Atlante delle forme ceramiche I, Enciclopedia dell' Arte Antica, Roma 1981.

Atlante delle forme ceramiche II, Enciclopedia dell' Arte Antica, Roma 1985.

Bodovna vrijednost: 2 (vježbe traju 30 sati u semestru, a za dobar uspjeh potreban je praktični rad koji također traje 30 sati)

Način polaganja ispita: potvrda o pohađanju vježbi i pozitivne ocjene iz vježbi

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Iliri, Grci i Rimljani u Iliriku

Okvirni sadržaj: O Iliriku u kojemu je živjelo ilirsko odnosno panonsko stanovništvo izvještavaju nas kako antički pisci tako i arheološki podaci. Prvi antički kolonizatori Ilirika bili su Grci koji su naselili otoke i obale srednje Dalmacije. Prve su pridošlice bili stanovnici Male Azije (*Knidos*) i Egejskih otoka (*Pharos*) a kasnije i oni s Sicilije (*Siracusa*). U drugoj polovici 3. st. pr. Kr. na istočni Jadran počinju prodirati i Rimljani.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Cilj je stjecanje općih znanja o rimskoj provinciji Iliriku i arheološkoj ostavštini njenih prastanovnika. Također bi se trebalo steći znanje o trajanju i utjecajima starogrčke kolonizacije i njejoj materijalnoj kulturi kao što bi se trebala steći opće znanje o ranoj romanizaciji Ilirika.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: usmeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

N. Cambi, *Antika*, Zagreb 2000

D. Rendić – Miočević, *Iliri I antički svijet*, Split 1989

M. Sanader, *The Ripa Pannonica in Croatia* u *The Roman Army in Pannonia*, Pecs 2003., 135 - 142

A. Starac, *Rimsko vladanje u Istriji I Liburniji I i II*, Pula 1999

M. Zaninović, *Od Helena do Hrvata*, Zagreb 1996

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

I. Bojanovski, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, Sarajevo 1988

J. Brunšmid, *Natpisi i novac grčkih gradova u Dalmaciji* (rep.), Split 1998

S. Čaće, *Prilozi raspravi o osnivanju grčkih naseobina na Jadranu u 4. st. pr. Kr.*, RFFZd 33(28), Zadar 1993/4., str. 33 – 54

Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana. Urednici N. Cambi, S. Čaće i B. Kirigin, zbornik radova, Split 2002

M. Kozličić, *Historijska geografija istočnog Jadrana u starom vijeku*, Split 1990

P. Lisičar, *Crna Korkyra i kolonije antičkih Grka na Jadranu*, Skopje 1951.

B. Kirigin, *Issa*, Zagreb 1996

M. Miličević Bradač, *Stara Grčka: Grci na Crnome moru*, Zagreb, 2004.

M. Sanader, *Zbirka starogrčke koroplastike na Brijunima*, Arheološke studije i ogledi, Zagreb 2002., str. 28 - 66

M. Suić, *Odabrani radovi iz Stare povijesti Hrvatske*, Zadar 1996

Bodovna vrijednost: 5 (predavanje s pismenim i usmenim ispitom 30 sati u semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: usmeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Antički gradovi u Hrvatskoj

Okvirni sadržaj: Antička kultura je kultura gradova. Za rimske dominacije diljem Carstva su podignuti i izgrađeni brojni gradovi. U mnogim slučajevima se u tim gradovima živi i danas. Ovaj kolegij se bavi antičkim gradovima u Hrvatskoj odnosno njihovim ostacima te graditeljskim i arhitektonskim osobitostima. Izbor gradova o kojima će biti riječi temelji se na trima kriterijima: povijesnom važnošću, arheološkom istraženošću i opsegom materijalnih ostataka.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Savladavanje osnova antičkoga urbanizma na primjeru antičke ostavštine u Hrvatskoj.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Atlas zu Baukunst I i II, Munchen 1992.

M. Sanader, *Antički gradovi u Hrvatskoj*, Zagreb 2000

Mate Suić, *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb 1976.

J.B. Ward-Perkins, *Roman Imperial Architecture*. London 1990.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

The Autonomous Towns of Noricum and Pannonia, Pannonia I, ur. M. Šašel Kos, P. Scherrer, Ljubljana 2003

I. Fadić (ur.), *Asseria – 5 godina istraživanja*. Zadar, 2003.

G. Fischer, *Das Römische Pola*, München 1996

Kulturno-povijesni razvoj graditeljskog nasljeđa Istre, Materijali 2, Pula 1979.

Bodovna vrijednost: 5 (predavanje s pismenim i usmenim ispitom 30 sati u smestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 opterećenja)

Način polaganja ispita: Usmeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: Anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Osnove ranokršćanske arheologije

Okvirni sadržaj predmeta: Ovaj kolegij objašnjava povijesnu pozadinu i kronologiju, razlaže definiciju i omeđuje ranokršćanstvo kao jednu od grana arheologije. Na kolegiju se osim toga predstavljaju i ranokršćanska arhitektura te najznačajniji arheološki objekti slikarstvu, mozaicima, kiparstvu i umjetničkom obrtu. Isto tako se uvodi u ranokršćansku arheološku baštinu Hrvatske

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Cilj ovoga kolegija je savladavanje osnovnih znanja iz ranokršćanske arheologije

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

F. W. Deichmann, *Einführung in die Christliche Archäologie*, Darmstadt 1983

G. Koch, *Frühchristliche Kunst*, Stuttgart Berlin Köln, 1995

R. Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture*, London 1986 (V revidirano izdanje)

P. Testini, *Archeologia Christiana*, Roma-Parigi-Tournai- New York 1958

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Jahrbuch für Antike und Christentum od 1958 (JbAChr)

Akti Internacionalnih kongresa za kršćansku arheologiju od 1894

P. Chevalier, *Ecclesiae Dalmatiae I i 2*, Salona II, Collection de l'ecole Francaise de Rome 194/2, Roma – Split 1995.

B. Brenk, *Spätantike und frühes Christentum*, Frankfurt am Main – Berlin – Wien 1977

E. Dyggve, *Povijest salonitanskog kršćanstva*, Split 1996

Grupa autora, *Ranokršćanski spomenici otoka Brača*, Split 1994

E. Marin, *Salona I*. Catalogue de la Sculpture architecturale paleochretienne de Salone (urednici N. Duval, E. Marin, C. Metzger), Collection de l'ecole francaise de Rome 19194/2, Rome – Split 1994

Salona III. Manastirine. Etablissement preromain, necropole et basilique paleochretienne. (urednici N. Duval i E. Marin), Collection de basilique paleochretienne 194/3, Roma – Split 2000

Salona Christiana, Katalog izložbe AMS 25.09.–31.10.1994, Split 1994

Reallexikon für Antike und Christentum od 1950 (RAC)

Bodovna vrijednost: 5 (predavanje s pismenim i usmenim ispitom 30 sati u semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: usmeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Svakodnevni život u rimskim provincijama

Okvirni sadržaj predmeta:

Obitelj, robovi, vojska, hrana i piće, zabava, umjetnost, medicina, smrt i vjerovanja su bili sastavni dio rimske svakodnevnice.

Razvijanje općih i specifičnih znanja (cilj):

Cilj ovih vježbi je savladavanje osnovnih znanja o rimskom svakodnevnom životu u provincijama kao i razlike u pojedinim djelovima Carstva.

Oblici provođenja nastave: 2 sata vježbi

Način provjere znanja: potvrda o pohađanju vježbi i pozitivne ocjene iz vježbi

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

- W. Eck, *Die Verwaltung des Römischen Reiches in der Hohen Kaiserzeit*. Basel, Berlin, 1998.
Handbook to Life in Ancient Rome, New York – Oxford 1994
M. Junkelmann, *Panis militaris*, Mainz 1987
M. Milićević, *Rimski kalendar*, Zagreb 1990
J. A. Shelton, *As the Romans Did, A Sourcebook in Roman Social History*. New York, Oxford, 1998 I

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

- K. Bartels, *Roms Sprechende Steine, Inschriften aus zwei Jahrtausenden*. Mainz am Rhein, 2001.
Z. Buljević, *Otisci Cesarica*, Split 1996
M. J. Klein (ur.), *Die Römer und ihr Erbe, Fortschritt durch Innovation und Integration*. Mainz am Rhein, 2003.
M. J. Klein (ur.), *Römische Glaskunst und Wandmalerei*. Mainz am Rhein, 1999.
G. Koch, *Sarkophage der Römischen Kaisezeit*. Darmstadt, 1993.
G. Wasler, *Römische Inschriftkunst, Römische Inschriften für den akademischen Unterricht und als Einführung in die latineische Epigraphik*, Stuttgart, 1993.
I. Ožanić, *Olivijina cibalitanska kuharica, recepti rimskih autora prilagođeni 21. stoljeću*. Vinkovci 2004
J. Ott, *Die Beneficiarier, Untersuchungen zu ihrer Stellung innerhalb der Rangordnung des Römischen Heeres und zu ihrer Funktion*. Stuttgart, 1995.
M. Prell, *Armut in Antiken Rom. Sozialökonomische Untersuchungen zur Armut im Antiken Rom, Von Gracchen bis Kaiser Diokletian*. Stuttgart, 1997.
M. Sanader, *Arheološke studije i ogledi*, Zagreb 2002
K. W. Weeber, *Panem et circenses, Massenunterhaltung als Politik im antiken Rom*. Mainz am Rhein, 1994.

Bodovna vrijednost: 2 (vježbe traju 30 sati u semestru. Za dobar uspjeh potreban je praktični rad koji traje također 30 sati)

Način polaganja ispita: dobivaju se bodovi za koje treba nazočnost i uspješno izvedeni praktični rad

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Ranokršćanski spomenici u Hrvatskoj

Okvirni sadržaj predmeta:

Kršćanstvo je doprlo u Ilirik u najranijim vremenima. O tome svjedoče osim pisanih izvora i arheološki spomenici.

Razvijanje općih i specifičnih znanja:

Cilj ovoga seminara je usvajanje znanja o rasprostranjenosti i značaju ranokršćanskih lokaliteta i najvažnijih spomenika s područja Ilirika kao i njihovih odnosa prema ranokršćanskim lokalitetima i spomenicima iz drugih dijelova Carstva.

Oblici provođenja nastave: 2 sata semnara

Način provjere znanja: predavanje pismenog rada

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

N. Cambi, *Kasnoantička i ranokršćanska civilizacija*, Antika, Zagreb 2002., str. 205 – 311

V. Paškvalin, *Kršćanstvo kasne antike u zaleđu Salone I Narone*, Sarajevo 2003

Od Nepobjedivog sunca do Sunca pravde, Katalog izložbe *Rano kršćanstvo u kontinentalnoj Hrvatskog*, Zagreb 1994

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

J. Belamarić I drugi, *Ranokršćanski spomenici otoka Brača*, Split 1994

N. Cambi-A. Gamulin – S. Tonković, *Starokršćanska bazilika u Zmijavcima*, Split– Zmijavci 1999

E. Dyggve, *Povijest salonitanskog kršćanstva*, Split 1996

B. Marušić, *Kršćanstvo I poganstvo na tlu Istre u IV I V. st.*, Arheološki Vestnik XIX, Ljubljana 1978., str. 549 - 567

Salona Christiana, Split 1994

Salona I-III, Roma 1996

A. Uglešić, *Ranokršćanska arhitektura na području današnje zadarske Nadbiskupije*, Zadar 2002

Bodovna vrijednost: 5 (nastava seminara je 30 sati po semestru, za pisanje seminarskog rada potrebno je 10 sati mentorskog rada, 80 sati istraživanja u biblioteci i 30 sati pisanja, ukupno 140 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: pismeni rad i izlaganje sa slikovnim materijalom

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta diplomskog studija

Naziv predmeta: Proseminar iz rimske provincijalne arheologije - Rimski kultovi

Okvirni sadržaj predmeta:

Rimljani su bili jedan od najreligioznijih naroda a rimska je religija bila religija jedne jedine države i svih njenih građana u svim krajevima Carstva. Ona je bila i službena i obvezatna. Kult je pojam koji podrazumijeva religiozne obrede, odnosno način štovanja i služenja pojedinog božanstva.

Razvijanje općih i specifičnih znanja:

Rimski su bogovi imali svoje kultove čije su se rituali strogo poštovali. Cilj oboga proseminara je usvajanje osnovnih znanja kultovima u Rimskom Carstvu.

Oblici provođenja nastave: 2 sata proseminara

Način provjere znanja: pismeni rad

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Lexicon Iconographicum Mythologicum

Religions and Cults in Pannonia, Szekesfehervar 1998

E. Simon, *Die Götter der Griechen*, München 1985

E. Simon, *Die Götter der Römer*, München 1990

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

E. Imamović, *Kulturni i votivni spomenici na području BiH*, Sarajevo 1977

B. Gabričević, *Studije i članci o religijama i kultovima antičkoga svijeta*, Split 1987

M. Sanader, *Rasprave o rimskim kultovima*, Zagreb 1999

P. Selem, *Izidin trag. Egipatski kultovi u rimskom Iliriku*, Split 1997

Bodovna vrijednost: 3 (proseminar se predaje bez javnog čitanja, a za njegovo pisanje potrebno je 10 sati mentorskog rada i 50 sati istraživanja u biblioteci, te 30 sati pisanja, ukupno 90 sati rada)

Način polaganja ispita: pismeni rad kojeg je minimum 5 stranica teksta bez slikovnog materijala i tehničkih podataka

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Antička provincijalna arheologija

Okvirni sadržaj predmeta: Sustavno arheološko iskopavanje rimskog legijskog logora Tilurij

Razvijanje općih i specifičnih znanja: obuka studenata u tehnikama i metodama antičke arheologije

Oblici provođenja nastave: 12 radnih dana u II semestru - terenska nastava

Način provjere znanja: ako student zadovolji sve obveze dobivaju se bodovi

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Ph. Barker, *Tehnike arheološkog iskopavanja*, Split 2000

E. Gersbach, *Ausgrabung Heute*, Stuttgart 1998

E. C. Hariss, *Principles of Archaeological Stratigraphy*, London 1989

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

C. Renfrew – P. Bahn, *Archaeology: Theories, Methods and Practise*, London 1991

M. Sanader, *Tilurij I. Istraživanja. Forschungen 1997 – 2001*, Zagreb 2003

Bodovna vrijednost: 4

Način polaganja ispita: ako student zadovolji radne obveze dobivaju se bodovi

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Prapovijesna arheologija

Okvirni sadržaj predmeta: Sustavno arheološko iskopavanje

Prapovijesnog nalazišta na Vučedolu

Razvijanje općih i specifičnih znanja: obuka studenata u tehnikama i metodama istraživanja višeslojnog prapovijesnog nalazišta

Oblici provođenja nastave: 12 radnih dana u IV semestru - terenska nastava

Način provjere znanja: ako student zadovolji sve obveze dobivaju se bodovi

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Ph. Barker, *Tehnike arheološkog iskopavanja*, Split 2000

E. Gersbach, *Ausgrabung Heute*, Stuttgart 1998

E. C. Hariss, *Principles of Archaeological Stratigraphy*, London 1989

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

C. Renfrew – P. Bahn, *Archaeology: Theories, Methods and Practice*, London 1991

R. R. Schmidt, *Die Burg Vučedol*, Zagreb 1945

Vučedol – treće tisućljeće p.n.e., Zagreb 1988

Bodovna vrijednost: 4

Način polaganja ispita: ako student zadovolji radne obveze dobivaju se bodovi

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis kolegija preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Srednjovjekovna arheologija

Okvirni sadržaj predmeta: Sustavno arheološko iskopavanje srednjovjekovnog lokaliteta Lobar

Razvijanje općih i specifičnih znanja: obuka studenata u tehnikama i metodama srednjovjekovne arheologije

Oblici provođenja nastave: 12 radnih dana u VI semestru - terenska nastava

Način provjere znanja: ako student zadovolji sve obveze dobivaju se bodovi

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Ph. Barker, *Tehnike arheološkog iskopavanja*, Split 2000

E. Gersbach, *Ausgrabung Heute*, Stuttgart 1998

E. C. Hariss, *Principles of Archaeological Stratigraphy*, London 1989

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

C. Renfrew – P. Bahn, *Archaeology: Theories, Methods and Practise*, London 1991

Bodovna vrijednost: 4

Način polaganja ispita: ako student zadovolji radne obveze dobivaju se bodovi

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Prapovijesna arheologija

Okvirni sadržaj predmeta: Arheološke izložbe

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Upoznavanje studenata s poznatim nalazima u muzejima i na posebnim izložbama

Oblici provođenja nastave: 15 sati posjeta

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Nema

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Nema

Bodovna vrijednost: 1/2

Način polaganja ispita: Obvezna nazočnost

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Antička arheologija

Okvirni sadržaj predmeta: Arheološke izložbe

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Upoznavanje studenata s poznatim nalazima u muzejima i na posebnim izložbama

Oblici provođenja nastave: 15 sati posjeta

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Nema

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Nema

Bodovna vrijednost: 1/2

Način polaganja ispita: Obvezna nazočnost

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Srednjovjekovna arheologija

Okvirni sadržaj predmeta: Arheološke izložbe

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Upoznavanje studenata s poznatim nalazima u muzejima i na posebnim izložbama

Oblici provođenja nastave: 15 sati posjeta

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Nema

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Nema

Bodovna vrijednost: 1/2

Način polaganja ispita: Obvezna nazočnost

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Prapovijesna arheologija

Okvirni sadržaj predmeta: Posjet muzeju

Razvijanje općih i specifičnih znanja: upoznavanje studenata s muzejskim fundusima

Oblici provođenja nastave: 15 sati posjeta

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Nema

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Nema

Bodovna vrijednost: 1/2

Način polaganja ispita: obvezna prisutnost nakon koje se dobivaju bodovi

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Srednjovjekovna arheologija

Okvirni sadržaj predmeta: Posjet muzeju

Razvijanje općih i specifičnih znanja: upoznavanje studenata s muzejskim fundusima

Oblici provođenja nastave: 15 sati posjeta

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Nema

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Nema

Bodovna vrijednost: 1/2

Način polaganja ispita: obvezna prisutnost nakon koje se dobivaju bodovi

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Antička arheologija

Okvirni sadržaj predmeta: Posjet muzeju

Razvijanje općih i specifičnih znanja: upoznavanje studenata s muzejskim fundusima

Oblici provođenja nastave: 15 sati posjeta

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Nema

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Nema

Bodovna vrijednost: 1/2

Način polaganja ispita: obvezna prisutnost nakon koje se dobivaju bodovi

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Prapovijesna arheologija

Okvirni sadržaj predmeta: Višednevna ekskurzija

Razvijanje općih i specifičnih znanja: upoznavanje studenata s arheološkim lokalitetima i nalazima

Oblici provođenja nastave: Višednevna ekskurzija

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Ovisi o lokalitetu koji se posjećuje

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Ovisi o lokalitetu koji se posjećuje

Bodovna vrijednost: 2

Način polaganja ispita: obvezna prisutnost i izlaganje pripremljenog rada nakon čega se dobivaju bodovi

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Antička arheologija

Okvirni sadržaj predmeta: Višednevna ekskurzija

Razvijanje općih i specifičnih znanja: upoznavanje studenata s
s arheološkim lokalitetima i nalazima

Oblici provođenja nastave: Višednevna ekskurzija

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Ovisi o lokalitetu koji se posjećuje

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Ovisi o lokalitetu koji se posjećuje

Bodovna vrijednost: 2

Način polaganja ispita: obvezna prisutnost i izlaganje pripremljenog rada nakon čega se dobivaju bodovi

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Srednjovjekovna arheologija

Okvirni sadržaj predmeta: Višednevna ekskurzija

Razvijanje općih i specifičnih znanja: upoznavanje studenata s
s arheološkim lokalitetima i nalazima

Oblici provođenja nastave: Višednevna ekskurzija

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Ovisi o lokalitetu koji se posjećuje

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Ovisi o lokalitetu koji se posjećuje

Bodovna vrijednost: 2

Način polaganja ispita: obvezna prisutnost i izlaganje pripremljenog rada nakon čega se dobivaju bodovi

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Uvod u srednjovjekovnu arheologiju

Okvirni sadržaj predmeta: Izlaže se kronološka podjela srednjovjekovnog razdoblja s posebnim osvrtom na problematiku početaka srednjega vijeka u različitim područjima Evrope. Tematiziraju se osnovni sadržaji srednjovjekovne arheologije kao što su vrijeme velike seobe naroda, avarsko-slavenski horizont, vrijeme ranosrednjovjekovnih slavenskih država te, posebno, razdoblje srednjega vijeka u Hrvatskoj s temeljnom podjelom na rani, razvijeni i kasni srednji vijek.

Razvijanje općih i specifičnih znanja (cilj): Studenti usvajaju spoznaje o dinamici i isprepletenosti pojava i utjecaja u srednjovjekovnom razdoblju. Svladavanjem gradiva osposobljavaju se za načelno kronološko i kulturno vrednovanje arheološke srednjovjekovne građe.

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: usmeni ispit.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

G. P. Fehring, Die Archäologie des Mittelalters (Eine Einführung), Darmstadt 2000 (u tisku je hrvatski prijevod knjige).

Z. Vinski, Epoha seobe naroda, Umetničko blago Jugoslavije, Beograd 1969.

Z. Vinski, Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400. do 800. godine, VAMZ, 5/1971.

Starohrvatska baština, Zagreb 1976.

Popis preporučene dopunske literature:

I. Bona, The Dawn of the Dark Ages (The Gepids and the Lombards in the Carpathian Basin), Budapest 1976.

J. Kovačević, Avarski kaganat, Beograd 1977.

Bodovna vrijednost predmeta: 5 (Sati nastave uz potrebne sate učenja, ukupno 150 sati daju vrijednost od 5 bodova).

Način polaganja ispita: usmeni ispit.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Rani srednji vijek u Hrvatskoj

Okvirni sadržaj predmeta: U okviru predmeta izlaže se arheološka problematika početaka srednjeg vijeka u Hrvatskoj (7. i 8. stoljeće) i daju se osnovne karakteristike razdoblja razvijene ranosrednjovjekovne kulture od 9. do kraja 11. stoljeća. Tematiziraju se pojedina područja današnje Hrvatske, dalmatinski bizantski gradovi, ranosrednjovjekovna hrvatska država, Istra, kontinentalna Hrvatska i južna Dalmacija, sa svim posebnostima i sličnostima u razvoju, uvjetovanim različitim političkim i kulturnim utjecajima.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti stječu osnovna znanja o karakteru arheološke građe iz razdoblja hrvatskoga ranog srednjeg vijeka. Upoznavaju se s različitim cjelinama arheološke baštine (arheološki nalazi iz grobova, crkvena arhitektura i plastika) te stječu znanja o bitnim elementima arheološke analize nalaza (pitanja datacije, tipologije itd.)

Oblik provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: usmeni ispit.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Lj. Karaman, Iz kolijevke hrvatske prošlosti, Zagreb 1930.

Ž. Rapanić, Predromaničko doba u Dalmaciji, Split 1987.

Starohrvatski Solin, Split 1992.

Ž. Tomičić, Arheološka slika ranoga srednjeg vijeka na prostoru međurječja Drave, Dunava i Save, u katalogu izložbe Hrvati i Karolinzi, Split 2000, 142-161.

B. Marušić, Istra u ranom srednjem vijeku, Pula 1960.

M. Jurković, Od Nina do Knina, Zagreb 1992.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

N. Klaić-I. Petricoli, Zadar u srednjem vijeku, Zadar 1977.

R. Katičić, Uz početke hrvatskih početaka, Split 1993.

I. Marović, Reflexions about Year of the Destruction of Salona, VAHD 77/1984, 293-314.

Lj. Karaman, O spomenicima VII. i VIII. stoljeća u Dalmaciji i o pokrštanju Hrvata, VHAD, n. s., 22-23/1942-43, 73-113.

V. Delonga, Latinski epigrafički spomenici u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj, Split 1996.

J. Ferluga, Vizantiska uprava u Dalmaciji, Beograd 1957.

Bodovna vrijednost: 5 (za svladavanje predmeta potrebno je ukupno 150 radnih sati)

Način polaganja ispita: usmeni ispit.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Proseminar iz srednjovjekovne nacionalne arheologije

Okvirni sadržaj predmeta: U proseminaru se obrađuju pojedine teme iz arheološke problematike hrvatskoga ranog srednjeg vijeka. Studenti izrađuju pismene radove s posebnim temama koje su vezane uz predmet “Rani srednji vijek u Hrvatskoj”.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Studenti stječu dodatna znanja iz užih tema vezanih uz arheološku problematiku ranoga srednjeg vijeka u Hrvatskoj. Razvijaju sposobnost samostalnog istraživanja i pismenog izražavanja usvojenog gradiva.

Oblik provođenja nastave: 2 sata proseminara

Način provjere znanja: ocjenom pismenog rada svakog studenta.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita: Propisuje se nekoliko naslova s popisa literature za predmet “Rani srednji vijek u Hrvatskoj”, budući da proseminar upotpunjuje glavno predavanje u semestru.

Lj. Karaman, *Iz kolijevke hrvatske prošlosti*, Zagreb 1930.

Ž. Rapanić, *Predromaničko doba u Dalmaciji*, Split 1987.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska: Svaki student za izradu svoga pismenog rada dobiva poseban popis literature, vezan uz temu pismenog rada.

Bodovna vrijednost: 3 (konzultacije s nastavnikom, istraživanje i čitanje u biblioteci i pisanje rada ukupno traju 90 sati, što iznosi 3 boda za proseminar).

Način polaganja ispita: Predaja i ocjena pismenog rada.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa.

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Arheologija i povijest srednjega vijeka

Okvirni sadržaj predmeta: Pregled povijesti srednjeg vijeka kao u uvod u proučavanje arheologije srednjega vijeka. U predavanju će se govoriti o Europskom prostoru unutar Rimskog Carstva i prostoru s one strane Limesa, o zbivanjima iza Karpata, na području oko Crnog mora, kao i na drugim područjima s kojeg je kretala Velika seoba naroda. Studenti će se uputiti i hrvatsku povijest ranoga srednjega vijeka te u povijest susjednih zemalja.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Upoznati studente s poviješću ranoga srednjega vijeka kako bi mogli biti bolje pripremljeni za slušanje kasnijih predavanja iz Opće i nacionalne srednjovjekovne arheologije. Cilj je upoznati se s osnovnim značajkama europskog prostora, komunikacijama, privredi, materijalnoj kulturi i narodima. Dat će se kratak pregled povijesti cijeloga srednjega vijeka.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Brandt, M., *Srednjovjekovno doba povijesnog razvitka*, Zagreb 1995.

Klaić, N., *Povijest Hrvata u ranom srednjem vijeku*, Zagreb 1971.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Grafenauer, B., *Zgodovina slovenskega naroda I*, Ljubljana 1964.

Großer Atlas zur Weltgeschichte, 2. Auflage Westermann Schulbuchverlag GmbH,
Braunschweig 1999.

Nodilo, N., *Historija srednjega vijeka I*, Zagreb 1898.

Pohl, W., *Die Awaren*, München 2002.

Sós, Á. Cs., *Die slawische Bevölkerung Westungarns im 9. Jahrhundert*, München 1973.

Stein, E., *Geschichte des spätrömischen Reiches I*, Wien 1928.;

Stein, E., *Histoire du Bas-Empire II*, Paris 1949.

Wolfram, H., *Die Goten, Von den Anfängen bis zur Mitte des 6. Jahrhundert*, München 1990.

Bodovna vrijednost: 3 boda (Stručno predavanje traje po semestru 30 sati, a učenje za pismeni test traje 60 sati što iznosi ukupno 90 radnih sati)

Način polaganja ispita: pismeni test

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Velika seoba naroda

Okvirni sadržaj predmeta: Uvod u ranosrednjovjekovne izvore i metode proučavanje ranoga srednjega vijeka. Upoznavanje studenata s Velikom seobom naroda, svime onime što joj je prethodilo, uzrocima i posljedicama.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Upoznavanje ranosrednjovjekovnih naroda koji su sudjelovali u procesu seobe i njihove materijalne baštine. Studenti bi se trebali upoznati s najosnovnijim kronologijama i karakterističnim materijalom.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja

Način provjere znanja: pismeni i usmeni ispit

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

Dimitrijević, D., Kovačević, J., Vinski, Z., Seoba naroda - arheološki nalazi jugoslavenskog Podunavlja, Zemun 1962.

Müller, R. i Steuer H. Fibel und Fibeltracht, Reallexikon der Germanischen Altertumskunde, (separat) 68-196., Berlin-New York,

Vinski, Z., Kasnoantički starosjedioci u salonitanskoj regiji prema arheološkoj ostavštini predslavenskog supstrata. VAHD III. S. 19. Split 1974.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

Bóna, I., Der Anbruch des Mittelalters, Budapest 1976.

Brunšmid, J., Starine ranijeg srednjeg vijeka iz Hrvatske i Slavonije, Vjesnik HAD n.s. VIII, Zagreb 1905.

Gallien in der Spätantike, Von Kaiser Constantin zu Frankenkönig Childerik, RGZ, Mainz am Rhein 1981.

Germanen, Hunnen und Awaren. Schätze der Völkerwanderungszeit. Die Archäologie des 5. und 6. Jahrhunderts an der mittleren Donau und der östlich-merowingische Reihengräberkreis. Ausstellungskataloge des Germanischen Nationalmuseums, Nürnberg 1987.

Bodovna vrijednost: 5 bodova (predavanje s pismenim i usmenim ispitom 30 sati u semestru, učenje za ispit je 15 dana po 8 sati dnevno, tj. 120 sati, sve zajedno 150 sati opterećenja).

Način polaganja ispita: pismeni test i usmeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa

Opis predmeta preddiplomskog studija

Naziv predmeta: Proseminar iz Opće srednjovjekovne arheologije

Okvirni sadržaj predmeta: Na proseminaru će se putem pismenog rada i kroz diskusiju obrađivati teme iz glavnog predavanja.

Razvijanje općih i specifičnih znanja: Upoznavanje s izvorima i metodama istraživanja vremena Velike seobe naroda.

Oblici provođenja nastave: 2 sata proseminara

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita: Osnovna literatura je ista kao i za predmet: Velika seoba naroda.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska: Za izradu pismenog rada dobiva se poseban popis literature vezan uz temu pismenog rada.

Bodovna vrijednost: 3 boda (90 sati opterećenja)

Način polaganja ispita: predan pismeni rad

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa